

Na koho čakamy?

**Moja duša čaka na Knjeza bóle
dyžli stražnicy na ranje.**

Psalm 130,6

Jako młodostny dyrbjach raz do předwojerskeho lěhwa. Dwě njedzeli traješe naše wukubłanje, dyrbjachmy pochodować, sportować, třeleć a geografiske karty čitać. W nocy měješe so lěhwo wobstražować. Čehodla, to nictó tak prawje njewědžeše, ale mějachmy naše postajene časy při ploće patrolju chodzić. Po połdra hodźiny počinaše zyma stupać a sprócnota, tola straža njebě hišće nimo. Jenički podawk bě tón, zo steješe nadobo jedyn z dohladowarjow před nami, zo by nas kontrolował. Skónčnje smědzachmy zaso spać hić. To bě rjenje. Prawi stražnicy dyrbja wšak předzěržeć hač do ranja. Njeh je zyma, njeh so deščuje, hakle rano je swjatosok. Tak dołho dyrbja čakać.

Pobožny spěwar 130. psalma nadźija so na Boha Knjeza, zo by so wón jemu zjewił. Wón čaka na njeho bóle kdyžli stražnicy na ranje. Z teho směmy sudzić, zo bě modler we wulkej nuzy, zo čuješe so wot Boha wopušćeny. Kajke problemy wón konkretnje měješe, so nam njeprija. Najskerje džěše wo někajku winu, kotraž jemu na wutrobje ležeše. Wón nadźiješe so na dobre słowo z njebjes, na powěsć, zo su jeho hrěchi wodate. „Pola tebe je wodaće, zo so će boja“, to su jeho mysle. Hač je modler 130. psalma skónčnje dožiwil přichad Knjeza a jeho hnady? Tute prašenje wosta wotewrjene, přetož psalm so skónči z wuhladom do přichoda: Knjez budže Israel wumóc ze wšitkich jeho hrěchow.

Antonello da Messina je w lěće 1475 wobraz Marje molował, kotryž ju po tym předstaja, zo bě so jej jandžel Gabriel zjewił. Runje hišće bě čitała knihu profeta Jezaje, a to w 7. stawje: „Hlej, knježna je samodruha, a porodži syna, temu budža rěkać Imanuel.“ Njebě chwile było, knihu začinić, Swjate pismo leži wotewrene před njej. W tym wokomiku bě jej jandžel Gabriel prajił, zo budže Božeho Syna porodźić, kotrehož kralestwo njezměje kónca. Wona je wustróžana, hlada nabok do ruma. Poselstwo jandžela a słowa Jezaje

w njej skutkuj. Zawěsće je njewěsta, što so w blišim času stanje. Što budže, hdyž so Zbóžnik narodži, hdyž wěčný Bóh jako čłowjek do našeho swěta stupi? Što na nju w přichodnych měsacach přiidže? Što přinjese Mesias tym, kotřiž na njeho čakaja? Wupaći so čakanje na Knjeza?

Na čo čakamy my? Adwentny čas je so započal. Džěći čakaja na hody. Wjesela so na dary, kotrež maja dóstać, a na wosebitu atmosferu hodownych dnjow. Na čo čakamy my dorosćeni? Někotři nadźijeja so na polěpšenje poměrow w našim kraju a w našej domiznje. Druzy čakaja na strowotu, na wotchorjenje. Zaso druzy čakaja na nowy započatk w svojim žiwjenju. Wodawanje je při tym cyle wažne, dokelž wostanje my bjez wodawanja w rozličniju winow a přeńdženjow, svojich a cuzych.

Čakamy na Knjezowe zjewjenje? Jezus čaka w swojej lubosći na to, zo wotewrimy jemu swoju wutrobu. Wón nima konkretny politiski program, ale wón chce, zo by jeho lubosć ludźi k skutkam lubosće wjedła. Jezus je ludźi wustrowił. Džensa mamy wutwarjeny system strowotnistwa, kiž je nastal z woporniweho džěla křesćanskeje lubosće a z pomocu moderneje wědomosće. Jezus Chrystus je wodawał a mnohim ludžom nowy spočatk zmóžnił. Tež w našim žiwjenju móže so tutón džiw stać. Jezus je přewinył smjerć a chce nas wšěch sobu wzać do swojeho kralestwa.

Čakamy na Boha, kotryž naše žiwjenje rjaduje a wobnowja? Čakamy na to bóle hač stražnik na nowe ranje? Telko móžemy prajić: Čakanje so wupaći. **Jan Malink**

Marja, po tym zo bě jej jandžel Gabriel připowědźił, zo budže porodźić Božeho Syna. Mólba Antonella da Messina z lěta 1475 Repro.: Wikimedia

Hodowne hódančko

Rys.: K. Maisel,
www.kigo-tipps.de

Lube džěci!

Hdyž bě jandžel pastyrjam dobru powěsć wo narodźenju Zbóžnika wozjewiŭ, chwatachu woni do Betlehema. Tam namakachu Marju a Jozefa a nowonarodźene džěcatko w hródzi. Wobraz k temu směće wumolować. Nimo teho su so w hódančku slědowace słowa schowali: advent, jandžel, pastyrjo, Marja, Jozef, hwězda, džěcatko, žłobik, Betlehem, mudri. Hač je wšitke namakaće? Wjele wjesela při hódanju a wumolowanju a žohnowany advent wam přeje

Gabriela Gruhlowa

J	O	Z	E	F	H	O	B	Y	W
A	C	M	I	N	W	N	E	K	P
N	I	A	M	B	Ě	D	T	R	A
D	U	R	U	J	Z	M	L	A	S
Ž	L	J	D	A	D	W	E	N	T
E	I	A	R	W	A	Ž	H	J	Y
L	P	K	I	I	S	I	E	W	R
E	Ž	Ł	O	B	I	K	M	H	J
F	A	R	T	L	K	O	P	A	O
D	Ž	Ě	Ć	A	T	K	O	Ł	I

Warjenska kniha za serbske swójby

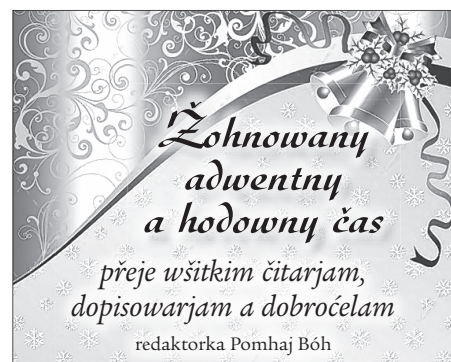
Štó njeby chcył kaž prawy kuchar pjec a warić? Swojich lubych abo přećelow překwapic ze slódnym menijom? Warjenska kniha „Warimy z Tomašom“ z pjera znateho serbskeho kucharja Tomaša Lukaša je w LND wušta a přeprašuje džěci wot wosom lět a cytu swójbu na dyrdomdej do kuchnje. Nimo zdžěla hižo w Płomjenju wozjewjenych nadeńdžeće w předležacej warjenskej knize cyłe nowe recepty, hač su to mały přikus, slódna poliwwa, tykanc, lazanja abo tež – za pokročonych a znajerjow kuchinskeho džěta – samo nukl w salmorejo-jušce. Na jednore a pře-

hladne wašnje wopisuje a pokazuje Tomaš Lukaš krok po kroku, kak so wšo spřihotuje, nawari abo napječe. W dodawku nadeńdžeće přehlad wužiwaných a znatých zelow a korjeninow kaž tež mały praktiski słowničk. Džakowano praktiskej spiraloj wjazbje móžeće sej knihu na kóžde městno w kuchni stajic, zo njebyšće při džěle přehlad zhubili. Tuž dajće so překwapic a wosebje: dajće sej slóžděć!

LND

Tomaš Lukaš, *Warimy z Tomašom*, ilustrował Šćěpan Hanuš, fotografowali Tomaš Lukaš, Jan Šoŭta, Tomaš Šoŭta, 136 s., barb. il., spiralna wjazba, 978-3-7420-2378-0, 14,90 €

Adwentnička

Na druhej njedźeli adwenta, 4. decembra, swjeća so serbske kemše w Budyšinje w Michałskej cyrkwi popołdnu w 14.00 hodž. Po tym zhromadzi so wosada na farje k swačinje z bjesadu a spěwanjom.

„Žiwy adwent“

Rakečanska bjesada přeprašuje na srjedu, 7. decembra, w 19.00 hodž. do farskeje bróžnje na adwentnu nutrnosť.

Serbska adwentnička

Štwórtk, 15. decembra, we 18.30 hodž. wotměje so serbska adwentnička na farje w Bukecach. Předstaja so hodowne naložki w Serbach a přeprašuje so do zhromadneho adwentneho spěwanja. Wutrobnje přeprašuje Bukečanska bjesada.

Koncert w cyrkwi

17. decembra, sobotu do 4. adwentnej njedźele, wuhotuje chór Serbskeho gymnazija swój tradicionalny adwentny koncert w Michałskej cyrkwi. Započatk koncerta, kotryž nawjeduje tachantski kantor Friedemann Böhme, je w 17.00 hodž.

Nyšpor a hodownička

Katolska Budyska wosada přeprašuje ewangelskich Serbow na ekumeniski nyšpor njedźelu, 8. januara, w 14.30 hodž. do cyrkwy Našeje lubeje knjenje. W 15.30 hodž. přizamknje so tradicionalna hodownička na Benowej žurli Montessorijoweje žurle na Tzschirnerowej ze swačinu a hodownym programom.

Ochranowske hesła 2017

Sydomnaty raz su lětsa w LND „Wšědne hesła“ jako serbska kniha wušli, kiž je znawa Hinc Šoŭta z Lauterbacha zestajał. Z hesłami zmóžnja Ochranowska bratrowska jednota, zo móža so wěriwi z Božim słowom a jeho ludži přeměnjowacej mocu na wosebite wašnje zetkawac. Knižka zwjazuje kóždy džěń čitacu wosadu po wšěm swěće. Serbske wudaće nastawa w zhromadnym džěle ze Serbskim ewangelskim towarstwom a Ludowym nakładnistwom Domowina.

LND

Lipšćanska Sorabija před 300 lětami založena

Prěnje towarstwo w stawiznach Serbow, kotrehož zaměr bě pěstowanje serbskeje řeče

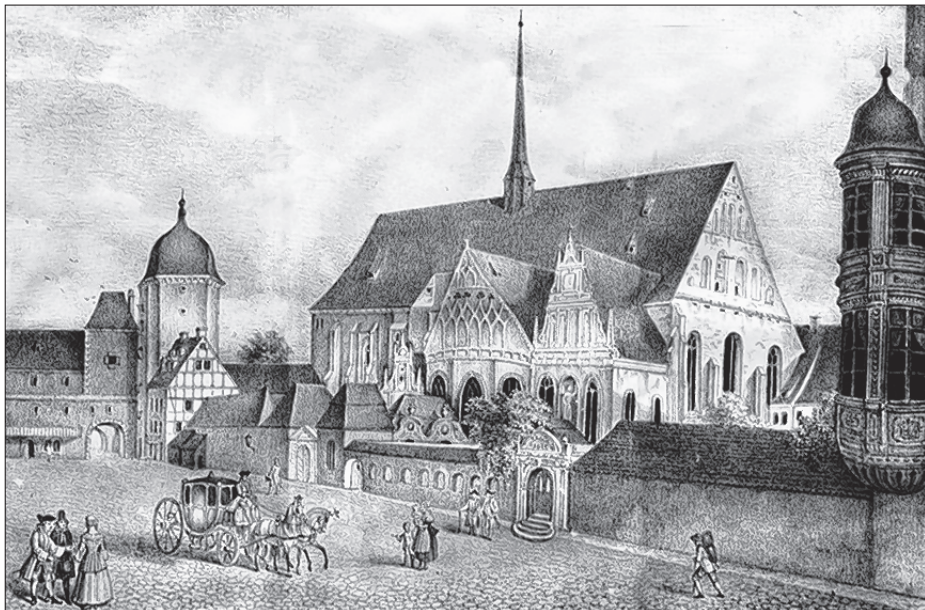
Šěsć serbskich studentow teologije w Lipsku so w léće 1716 zjednoči, zo bychu Serbske předarske towarstwo založili. Jich mjena njech su tu podate: Jan Ast z Budyšina, Hadam Zacharias Šerach z Chrjebje, Jan Mosak z Njeznarow, Jan Jurij Bar z Łaza, Jan Chrysta Bulitius z Křišowa a Jurij Knježk z Dažinka. W tehdyšim času nastawachu na Lipšćanskej uniwersite wšelake towarstwa k pěstowanju narodnosće abo nabožnosće, na přikład pólske předarske towarstwo w léće 1706. Zdobom běše to čas, w kotrymž spěchowachu hornjołužiske krajne stawy serbske pismowstwo. Tak běchu w léće 1710 spěwarske wušli. To wězo serbskich studentow pozbuďzowaše, so prawje derje na swoje zastojnstwo prihotować.

Založenje towarstwa so wot uniwersity a cyrkwinskeje wyšnosće schwali a w Lipšćanskim časopisu wozjewi. Mentor serbskich studentow běše profesor Pfeiffer, kotryž jich ze swojim pobožnym wašnjom pozbuďzowaše a pohonjowaše. Sobustawy towarstwa zetkawachu so stajnje sobotu w uniwersitnej cyrkwi, hdžež přednjesechu sej mjez sobu předowanja a je zhromadnje wuhódnoćachu. Husćišo běše towarstwo wohrožene, wšako druhdy žaných serbskich teologow w Lipsku njebě, tola přeco zaso namakachu so nowi studenća, kotrymž bě wukmanjenje w serbskej řeči wažna wěc.

1755, po 39 lětach, so wustawki towarstwa tak změnichu, zo móžachu tež druzy serbscy studenća, na přikład medicinarjo a jurisća, přistupić. 1766 swjećeše so 50lětny jubilej towarstwa. Wuńdžechu někotre stawizniske knihi, nastašej přeni serbski wumělski spěw a přenja wobšěrna

Wopon Lipšćanskeje Sorabije pokazuje serpski symbol za Serba, mjenuje založenski datum towarstwa 10. decembra 1716 a namołwja z heslom „Soraborum salutí!“ k skutkowanju za towarstwo a Serbow.

Uniwersitna cyrkej w Lipsku, w kotrež so sobustawy Serbskeho předarskeho towarstwa w předowanju w maćeršćinje zwučowachu

Repro: Wikimedia, foto: J. Malink

basaen w serbskej řeči, tak mjenowany „Rěčerski kěrluš“ Njeswačanskeho fararja Jurja Mjenja. Založi so tež serbska biblioteka, w kotrež chowaše so wjele starych drohoćinkow.

Dalši wjeršk w skutkowanju towarstwa běše jeho wobnowjenje po napoleonskich wójnach přez studenta teologije Handrija Lubjenskeho a studenta prawow Bjedricha Klina. Wonaj organizowašaj wulki swjedenj stolětneje rónčicy, kotraž swjećeše so 10. decembra 1816 w Lipšćanskej Tomašowej cyrkwi. Pozdžišo přistupichu Sorabiji Handrij Bróska, Handrij Zejler, Hendrich Awgust Krygar, Korla Benjamin Hatas a dalši Serbja, kotřiž hižo jako studenća a potom tež w farskim zastojnstwje horliwje za serbstwo skutkowachu. W tutow času běše Lipsk po słowach Oty Wićaza ródnišćo serbskeje romantiki.

W 19. lětstotku změni so Sorabija na te wašnje, zo přistupi jej přeco wjace Němcow. Na dnjowym porjedže njestejachu jenož předowanja, ale tež seminary we wšelakich teologiskich disciplinach. Sorabičenjo připodobnichu so druhim studentским korporacijam z tym, zo přiwzachu tesakowanje do towarstwoweho programa, tola wulkeho wuznama to njeměješe. Serbsčina wuwučowaše so we wobłuku Sorabicuma wot 1861 přez Hermanna Lotzu. 1870 založi so w Lipsku slawistiska profesura, kotraž měješe tež serbsčinu wobkedźbować. Wot 1877 wuwučowaše Jaroměr Hendrich Imiš serbskich teologow we wobłuku swjeho Serbskeho homiletiskeho seminaru na Hodziškej farje. Tutej faktaj pomjeńšitej wuznam towarstwa Sorabije za wukubłanje serbskeho dorosta

w Lipsku. Tola serbska biblioteka wosta – hdyž tež z přetorhnjenjom – hač do 1945 w domje Sorabije, doniž so w powójnskich šmjatkach njezhubi a njerozbroji. Swójstwo Sorabije přeńdže tehdy na Saksku krajnu cyrkej, dokož měješe so towarstwo za cyrkwinski wustaw za wukubłanje fararjow. W domje Sorabije na džensnišej Alfreda Kästnerowej 11 zaměstni so ewangelska studentska wosada. Někotři stari knježa založichu po Druhej swětowej wójnje Sorabiju na uniwersite w Münsteru znowa.

Sorabija ma wuznamne městno w serbskich cyrkwinskih a kulturnych stawiznach. Wona běše přenje serbske towarstwo, kotrehož zaměr bě pěstowanje serbskeje řeče. Mnozy ze sobustawow su po zakónčenju studijow jako fararjo we Łužicy aktiwne za Serbow skutkowali. Najwuznamniši z nich běchu Šerachjo, Handrij Lubjenski a Handrij Zejler. Ota Wićaz a mnozy druzy běchu jeje aktiwni člonjo. Towarstwo běše tež přikład za dalše serbske studentske towarstwa, na přikład za Wittenbergske Serbske předarske towarstwo, založene 1749.

Wot lěta 1949 studowachu zaso mnozy Serbja w Lipsku. Woni založichu sej Domo-winsku skupinu z mjenom Sorabija, z čimž nawjazachu na dołhe a wuznamne stawizny Łužiskeho předarskeho towarstwa Sorabija. Mnozy absolwenća so hišće džensa dopominaja na wulke swjedenje w serbskim internaće. Sobotu, 10. decembra, woswjeći Sorabija w Lipsku swój 300lětny jubilej z kemšemi w Mikławšowej cyrkwi, z přednoškami a ze swjedenjskim zarjadowanjom (hlej strona 10). **Jan Malink**

Wotmolowane – wustajeńca w Budyskim Serbskim muzeju

Hač do spočatka měrca 2017 je w Serbskim muzeju na Budyskim hrodže wosebita wustajeńca „Wotmolowane – Mit Licht gemalt“ widžeć. W njej předstajeja so spočatki fotografije w serbskej Łužicy. Zadžiwja, kajke mnóstwo wobrazow so dženša hišće w originalu namaka. Najstarše fotografije we wustajeńcy su zesrjedź 1850tych lět a mjena na nich zwobrazněnych su znate. Jedna předstaja Malešanskeho burskeho syna Jana Awgusta Sykoru jako studenta teologije w Lipsku. Originalny wobraz z lěta 1857 je wón wosobinse datował a popisał. Mjez wjac hač 180 fotografijemi je wjele, na kotrychž je žiwjenje w ewangelskich Serbach hač do něhdže 1930 zwobrazněne.

Serbski muzej je namołwjał, wustajeńcu rozšěrić z priwatnymi wobrazami a tak na njej stajnje zaso něšto změnić. Poskitk so jara derje wužiwa. Tak je hač do januara 2017 nimo fotow wot priwatnych wupožčowarjow cyła galerija fararjow ewangelskeje wosady w Klětnom widžeć. Přeni raz su tute wosom portretowych fotografijow muzejoweje wustajeńcy dla wopušćili swoje městno w sakristiji cyrkwyje. Najstarši wobraz předstaja Jana Bohuwěra Nowaka, kotryž bě wot 1848 do 1877 z wosadnym fararjom a w Klětnom zemřě. Jeho scěhowaše wuznamna serbska wosobina, dr. Marćin Renč, kotryž so pozdžišo do Wjelečina přesydlil. Chronologija so pokročuje a njeje z poslednim serbsce přědowa-

We wobłuku aktualneje wustajeńcy w Budyskim Serbskim muzeju je hač do januara 2017 galerija Klětnjanskich fararjow wustajena.

Foto: J. Maćij

cym fararjom w Klětnom, Bjedrichom Malinkom, hišće zakončena. Tak ma Klětnjanska wosada wot 1848 hač do džensnišeho portretowu zběrku wšitkich svojich fararjow. W muzeju pak so tuta zakonči z Wilhelmom Fuhrmannom, kotryž bě wot 1950 w Klětnom.

Na portretach Klětnjanskich duchownych je widžeć, kak je so w běhu lětdže-

satkow ateljejowa fotografija změniła. Tak je najstarši foto wot fararja Nowaka zawěsće jenož mały wobraz na wizitnej karće był. Zo bychy jemu w galeriji wosadnych duchownych wotpowědny wuznam spožčili, dachu jón 1928 w Niskej reprodukowac, powjetšić a po tehdyšim słodže molersce trochu porjeńšić.

Jürgen Maćij

Hdyž wowka powěda

Po zwučonym wašnju běštaj džěd a wowka tež tamne lěto patoržicu wječor pola najmlódšeho syna a jeho swójby na wobradženje přeprošenaj bytoj. Přichodna džowka běše wjele pjenjez a hišće wjace prócy naložowała a wšitke dary do rjaneje hodowneje papjery zapakowała a pod boždžěscowy štom a wokoło njeho kładła.

Skónčnje smědzachu džěći do dobreje stwy a počachu hnydom wšitke te rjane pakćiki wupakować, zo pisana papjera je no tak po jstwě lětaše. Mlódšej holčce-dwójnikaj běštej po wšem zdaću ze swójimi darami spokojom. To bě widžeć a tež słyšeć. Jenož wulka holca někak spozdžiwje hladaše a naposledk so jej sylzy ronjachu. A čehodla? Wulki a nic runje tuni dar – koleso ze wšěmi móžnymi šikanami – njeběše tón fabrikat, kotryž bě sej šesnaćelětna z kataloga wupytała.

Džěd a wowka ze zadžiwjanjom cyličku njerjanu situaciju wobkedžbowaštaj. Pozdžišo, jako běše so puzolata knježnička zaso změrowała, započa wowka wo tym powědać, kak běše to něhdy pola njeje doma było.

„My smy džě wosom džěći byli a ja běch najmlódša a časy běchu čisće hinaše hač džensa. Pola nas w měsće běše wjele chudych ludźi. A tola je naša mać přeco spytała, zo by nam džěcom k hodam někajke, a byrnjež skromne, wjesele wobradžiła. Zwjetša sym k woblecenju to, štož běchu moje wulke sotry wotpožili, dóstała. Mać běše mojedla klejdzik kusk modernizowała. Tež moju klanku běše předrasćiła, tak zo kaž nowa wupadaše, hodowne poprjancy bě napjekła, nó a – haj, jabłuka wšak sami w našej zahrodce mějachmy. Tajke běchu potajkim hody pola měščanskeje chudžiny mjez Přenjeje a Druheje swětowej wójny. A moja wowka, waša praprawowka, kiž běše před 150 lětami ze swójimaj staršimaj z rěblowanym wozčkom z wokoliny frankowskeho Kulmbacha sem přichahnyła do Sakskeje, wědžeše wo tym powědać, zo bě tam tež na wsach wulke hubjenstwo, tak zo su so ludžo z črjódami na puć podali móhłrjec do, slubjeného kraja, hdžež běše wjele fabrikow a tuž tež džěla a pjenjez a chłěba.

Ju wšak ju, fabrikow a fabrikantow tež

tu w našim měsće nadosć běše. Poněčim sym dožiwiła, kak naši fabrikanća hody swjeća a kak wupikane jich holcy z nami hromadže kemši chodžachu. Z tej a tamnej z tychle holcow běch sprěcelena była, z jedneje, kiž bě so do Awstriskeje wudała, samo hač do jeje smjerće sej dopisowach ...“

Nětk so džěd słowa jimaše: „Nó haj, ja sym tam we Łužicy na wsy wotrostł a my njejsmy tajku chudobu dožiwiłi, jenož potom po Druhej swětowej wójnje, hdžež wulke syły wuhnatych němskich ludźi z ranja tež w našej wjesce nowe doma pytaču a tež měšćenjo z Budyšina k nam jězdžachu, zo bychy sej něšto k hrymzanju wuwěšćili, a naša mać je, byrnjež sami wjele njeměli, kóždemu prošerjej něšto sobu dała ...“

Te tři holčki běchu mjeztym swoje dary ležo wostajili a z čerwjnymaj wušomaj na wowcyne powědanje sluchali, doniž z kuchnje jich mać njewołaše: „Wowka, džědo, nětk pak chcemy skónčnje wječerjeć a potom póndžemy hromadže kemši!“

Hinc Šofta

Wot Serbow za Serbow

Před 120 lětami Serbja Lubijskeje wosady swójske sudobja za Bože wotkazanje dóstali

Janska cyrkej w Lubiju, w kotrejž je džensa kulturny centrum zaměstnjeny, služeše z časa reformacije Serbam wosady. Hač do 1912 mějachu tu serbskeho fararja, hač do 1921 swjećachu tu serbske kemše. Na něhdyšu dwurěčnosť Lubijskeje wosady dopominaja hišće džensa sudobja za Bože wotkazanje z lěta 1896 ze serbskim wěnowanjom.

Stawizny serbskich sudobjow zahajeja so z cyrkwinskej wizitaciju, kotraž so 10. nowembra 1895 w Lubiju wotmě. Tutu přeředžeštaj zhromadnje wyši cyrkwinski rada Keller z Budyšina jako němski a farar Korla Awgust Kubica z Bukec jako serbski wizitator. Na zjawnej zhromadźiznje, kotraž so we wobłuku wizitacije wotmě, kritizowaše farar Kubica, zo so na serbskich kemšach w Janskej cyrkwi žane Bože wotkazanje njeswjeći a zo w tutej cyrkwi ani wotpowědne sudobja za to nimaja. Zasadźenje fararja Kubicy za prawa Serbow Lubijskeje wosady chwalachu Serbske Nowiny w swojim wudaću z 23. nowembra 1895:

„Wosebny džak smy pak tež hišće knjezej fararjej Kubicy za to winojći, zo je potom po kemšach w zjawnej zhromadźiznje wosadźinych němskich a serbskich hospodarjow tón nas dawno počišćacy njedostatk k rěčam přinješt, zo my Serbjo po cyrkwinych naprawjenjach Lubijskeho města drje w swojej Janowej cyrkwi rano před kemšenjom swoju spowědnu wučbu serbski dostawamy, nic pak žane wužiwanje Božeho wotkazanja. Na jeho dostaće dyrbymy so kóždy króc z našeho serbskeho Božeho doma do němskeje cyrkwyje podač, hdžež so nam potom tón swjaty sakrament z němskimi słowami wudžěluje. To je wšu nutrnosť zatorhacy njedostatk, kajkiž drje so nihdže wjace po cyłej Sakskej njenamaka. K temu přińdže, zo tež wołtar našeje Janoweje cyrkwyje hišće žanych swjatych sudobjow za Božu wječer nima. Knjeza fararja Kubicowemu dokładnemu

rozprawjenju wo tutymaj njedostatkomaj tež, kaž so teho nadžijeć móžachmy, knjez wyši cyrkwiny radźičel Keller poľnje přiľtosowaše. Duž tež bu wobzamknjene a slubjene, zo dyrbi so nětko woběmaj njedostatkomaj wotpomhač.“

Jako scěh wizitacije mějachu so nětko w Lubiju ze serbskosću w swojej wosadze rozestajeć. Tuž založichu spočatk lěta 1896 na farje wosebitu aktu za serbske naležnosť: „Akten des ev.-luth. Pfarramtes Löbau i. Sa. Die Wenden der Parochie Löbau und wend.[ische] Gottesdienste betr.[effend]“. Jako zakład za dalše rozsudy

zarjad dnja 8. julija 1896 znapřećiwjenje. Město teho, zo so serbske Bože wotkazanje zawjedže – tak poručí měščanska rada –, mělo so skerje wo tym rozmyslować, serbsku spowěď a serbske kemše scyla wotstronić. Přiwšěm pak dowoli kompromis, zo smědža so serbske Bože wotkazanja jedne lěto na probu wotměć.

Po tutej – byrnjež jenož nachwilnej – dowolnosći k zawjedženju serbskich Božich wotkazanjow w Janskej cyrkwi so hišće samsne lěto 1896 wotpowědne sudobja za to zhotowichu: kana a keluch za wino kaž tež tyza a taler za woblatka. Do dna kóždeho sudobja zagradowa so napis „Wot Serbow Lubijskeje wosady za Serbow 1896.“ Kaž z wěnowanja wuchadža, su po wšěm zdaću Serbja Lubijskeje wosady zhotowjenje sudobjow sami zaplaćili. Financielnje to wěsće njebě problem, hdyž

Sudobja za serbske Bože wotkazanja w Lubiju z lěta 1896.

Foće: J. Maćij

Zagradowany serbski napis na dnje tyzy za woblatka: „Wot Serbow Lubijskeje wosady za Serbow 1896.“

dachu najprjedy raz serbsku situaciju we wosadze zwěsćić. Při tym zličichu, zo bydli dohromady 201 Serb w serbskimaj wosamaj Stary Lubij a Wolešnica a zo je na serbskich Božich službach w Janskej cyrkwi přerěznje někak 90 kemšerjow.

Dnja 23. apryla 1896 dósta Lubijske cyrkwinske předstejićerstwo wot 42 Serbow z Wolešnicy podpisanu peticiju, w kotrejž tući wo to prošachu, zo by so kóždy druhi měsac w Janskej cyrkwi serbske Bože wotkazanje swjećilo. Předstejićerstwo drje njewidžeše trěbnosť za to, wobzamknny pak na swojim posedźenju 11. junija 1896, zo smě so tute šěsć króc wob lěto wotměć. Přeciwo tutemu wobzamknjenju cyrkwinskeho předstejićerstwa zapoľožil Lubijska měščanska rada jako kolaturny

sej wuwědomimy, zo bě w najbóle serbskej wsy Lubijskeje wosady, we Wolešnicy, tójšto zamóžitych serbskich kublerjow a burrow.

Hdže a wot koho buchu sudobja zhotowjene, njeje na nich napisane. Najskerje pak bě to w renoměrowanej firmje za metalowe twory „H. A. Jüst & Co. Berlin“, zwotkelž pochadža dalša winowa kana Lubijskeje wosady, kotraž je na serbsku kanu podobna.

Serbske sudobja so džensa w Lubijskej Mikławšowej cyrkwi chowaja a so – z wuwaćom kany – za Bože wotkazanje wužiwaja. Wosadze su dopomnjeće na to, zo slušeše Lubij hišće před njedoľhim časom k dwurěčnym wosadam Hornjeje Łužicy.

Trudla Malinkowa

Serbska fararka na Budyskich serbskich kemšach

„Kak lubozne su twoje wobydlenja.“ Z tym hronom witaše Slepjanska fararka Jadwiga Malinkowa serbskich kemšerjow na njezdźeli Michalskeje kermuše, 6. nowembra, do Michalskeje cyrkwy w Budyšinje. Budyske ewangelske wosady běchu so na to dojednali, zo na přeněj njezdźeli nowembra na wšitkich kemšach w měsće fararki předuja k spominanju na to, zo so před 50 lětami dowoli, žony w ewangelsko-lutherskej krajnej cyrkwi Sakskeje ordiněrować. A tak předowaše na tutej njezdźeli serbska fararka na serbskich kemšach.

Fararka Malinkowa zloža swoje předowanje na 21. staw ze Zjewjenja Jana. W nich wopisuje profet Jan swoje wizije wo pře wšu měru krasnym žiwjenju pola Boha w nowym Jerusaleme. Tež džensa trjeba cyrkwe wizije wo měrje a zhromadnosći w našim kraju a w našich wosadach. Na 40 kemšerjow sluchaje nutrnje na předowanje a spěwaše mócnje stare znate kaž tež nowočasnje kěrlušy.

Krótko před 500. jubilejnym lětom reformacije wopominaše so w Budyšinje 50lětny jubilej ordiněrowanja žonow. W modlit-

wje spominaše fararka Malinkowa na to, zo runje wot lětušeho ewangelsko-lutherske cyrkwe w Letiskej ordinaciji žonow wotpokazuje. Sym dżakowny, zo smědža w našej cyrkwi žony a mužojo runoprawnje jako duchowni skutkować, a njebych chcył, zo so to hdy změní.

Za fararku Malinkowu běchu to druhe serbske kemše, kotraž je wona samostatnje swjećiła. Jako Budyscy Serbja bychmy so wjeselili, z njej składnostnje zaso Božu službu w Michalskej cyrkwi hromadže swjećić móć.

Měrcin Wirth

Radworski chór Meja w Dołhej Boršći koncertował

Serbski chór z přewažnje katolskeho Radworja w ewangelskej cyrkwi w Dołhej Boršći? Radworski chór Meja drje wobsteji hižo 121 lět, ale wón tam znajmjeńša hišće ženje spěwał njeje. Wony koncert sobotu, 5. nowembra, drje bě za wobě stronje premjera.

Wjace hač 30 wosadnych je do swojeje jara derje hladaneje a wutepjeneje cyrkwe přišlo. Mjez nimi tež tójšto młodostnych. Moderacija wječora drje bě w němskej rěči, za to pak spěwaše chór nimale jenož serbsce, česce abo rusce. A někotremužkuli w publikumje zdawaše so to kaž

woknješko do mała znateho swěta, hdyž powědachu Mejenjo mjez swojimi spěwami wo narodnej drasće, wo dwurěčnosći w pěstowarni a šuli, wo swojej wosadze a scyła wo dwurěčnosći wokoło Radworja.

W publikumje bě tež Lucija Michaelowa. W młodych lětach je tež wona jako rodžena Radworčanka w Meji spěwała. 1962 pak bě so wudała do Dołheje Boršće. Při wjacorych spěwach trěješe sej wona sylzy. Hač drje su ju dopomjenki na lěta w serbskej wokolinje přemohli?

Tamniša ewangelska fararka Christiane Mantschew běše Radworski chór do Doł-

heje Boršće přeprósyla. Wona svojich hosći runje tak kaž wosadu z powěsću překwapi, zo chowa so w cyrkwi kamjeń ze serbskim napisom: „Nětko chzu waš podacž temu, kotry wasch Wotcz wostanje. Jenowowěčeře bo jemu, wón wsche šylzy rachnuje.“ Tute hrono je do kamjenja zadypane, kotryž wužiwa so džensa jako próh. Kak stary drje kamjeń hižo je? Kak je wón scyła do cyrkwe přišo? Za tym chcedža nětkole w Dołhej Boršći slědźić. Tuka so na to, zo móhl tutón próh zadnja strona stareho narowneho kamjenja być.

Angelika Hänelowa

Slepjanske kantorki 25lětny jubilej swjećili

Pjatk, 4. nowembra, wotewrěchu w Slepjanskim kulturnym centrumje wustajeńcu składnostnje 25lětneho jubileja Slepjanskich kantorkow. Pod nawodom wučerki Lenki Nowakoweje z Rownoho běchu so po politiskim přewróće žony k hajenju serbskeho spěwa Slepjanskich kónčin zhromadźili. 1993 su jutrowne spěwanje wožiwili a lěto wob lěto při kóždym wjedrje w jutrownej nocy po puću byli, wozjewić jutrowne poselstwo w Rownoho a wokolinje. W běhu štwórc lětstotka su na nimale 500 wustupach w kraju a we wukraju připoslu-charjow wokřewili a na 380 swjedženjow a Božich službow z pěsnjemi swojeje holandskeje domizny wobohačili. Tež na Serbskich ewangelskich cyrkwinjskich dnach su na kemšach a w připołdnišej přestawce wjele króc serbske kěrlušy a ludowe spěwy zanjegli. Trinaće lět su tohorunja na zeleńšćowniškej nutrnosći na Horach serbske kěrlušy sobu zanošowali.

Lawdaciju na Kantorki měješe na swjedženskim zarjadowanju Manfred Hermaš. Wón připowědźi, zo njebudže žanych dalšich zjawnych wustupow Kantorkow wjac, zo pak budu spěwarki hišće serbske tradicije hajić a spěwać, dołhož budu móć.

Z přepodaćom kwěćela 25 róžow wupraji Slepjanska fararka Jadwiga Malinkowa Kantorkam dżak wosady a zdobom ewangelskich Serbow. Spěwne towarstwo kólesko pod dirigentom Geraldom Schönem wobrubu zarjadowanje ze Slepjanskimi

pěsnjemi. Přitomni dżakowachu so za službnym žonam z trójnej „Sławu“.

Wustajeńca wo 25lětnym skutkowanju Kantorkow w Slepjanskim kulturnym centrumje je hišće hač do klětušeho 28. februara přistupna.

T.M.

Z mnohimi hosćimi woswjeći 4. nowembra šěsć džensa hišće spěwacych žonow 25lětny jubilej wobstaća Slepjanskich kantorkow.

Foto: M. Laduš

Serbske kemše 23. oktobra w Hodźiju

Po wjac hač 20lětněj přestawce swjećachmy před štyrjomi lětami, 18. nowembra 2012, w Hodźiju zaso přenje kemše w rěči našich serbskich prjedownikow. Mjeztym je z tradiciju, zo so dwójce wob lěto k serbskim kemšam zhromadžimy.

Druhe lětuše kemše swjećachmy njedzela, 23. oktobra. Farar Rummel měješe liturgiju a předowanje, epistolu a ewangelij čitaše Gerat Krawc. Přez dwaj solospěwaj – za čas Božeho wotkazanja a na kóncu Božeho služby – dóstachu kemše swjédzenski raz. Spěwarka bě knjeni Hilža Zyndžina, katolska Serbowka ze Smochćic, kotruž naša kantorka Andrea Lorz na pišćelach přewodzeše. Dohromady bě nas na 30 kemšerjow, z kotrychž bě něhdže 60 procentow z našeje wosady. Dalši kemšerjo běchu ewangelscy a katolscy Serbja z druhich wosadow – žiwa ekumena. Serbske kemše w Hodźiju před 30 lětami na žane wašnje njeběchu lěpje wopytane.

Dokelž su mjez serbskimi kemšerjami tež młode swójby, wotměchu so jako nowinka přeni raz paralelnje dwurěčne kemše za džěci. Smy Gabrieli Gruhlowej z Budyšina jara džakowni, zo je tutu službu přewzała a tak derje wuwjedła. Kaž na němских kemšach, čehnješe do předowanja sydom džěci ze swěčku, přewodžene

wot spěwanja wosady „Pój, přiřdź ze mnu“, na džěcace kemše do kantorata. Tam jim knjeni Gruhlowa ze serbskeje džěcaceje biblije stawiznu „Jezus žohnuje džěci“ předčita a serbsce a němsce rozloži. Tež reformaciski jubilej so z kwisom a wumolowanjom Lutheroweje róže wobjedna. Džěci su tute dwurěčne kemše derje přiwwzali.

Tradicionelnje zeńdžechmy so po kem-

šach w kantorace na „serbski kofej“. Při tym sej swoje mysle a nazhonjenja k najwšelakoršim temam wuměnjachmy, zwisk z hosćimi z druhich wosadow hajachmy a z tym začuće zhromadnosće mjez serbskimi křesćanami skrućichmy.

Wutrobny džak wšitkim, kiž běchu na přihotach a přewjedženju kemšow a swaćiny wobdžěleni.

Gerat Krawc

Dwurěčne džěcace kemše z Gabrieli Gruhlowej z Budyšina (stejo) na kantorace na nawsy w Hodźiju

Foto: M. Krawc

Premjera Serbskeje protyki 2017 na Bukečanskej bjesadze

Njehladajo mjeztym docpěteje nahladneje staroby – přeni lětnik wuńdže 1855 – je serbska knižna protyka tež džensa hišće najwoblubowaniša a najbóle čitana serbska kniha. Husćišo hižo běchmy so w Bukečanskej bjesadze z nastawkami protykw zaštych lět zaběrali, z nimi rěč zwučowali a so při tym hišće z někotrejškuli nowinku zeznajomili. Hdyž nětk na spočatku tuteho lěta Bukečenjo wot redaktora Pětra Šoły zhonichu, zo budže so protyka lěta 2017 z Bukecami jako čezišćom zaběrać, wuwabi to wjesele a pohonjowaše tež awtorow-nowačkow do pisanja.

Dohromady džewjeć přinoškow wot dopisowarjow z Buke a wokoliny je swoje městno w nowej protyce namakało. Wosebje wuzběhnyć maja so nastawki šulerjow Bukečanskeje Ewangelskeje wyšeje šule, kotřiž so džakowano pomocu wučerki Marje Wałdžineje jako awtorojo-protykarjo wukmanichu. Wobraz wo Bukecach wudospołnjeje poradžena fotowa přehladka a zajimawe přinoški dalšich awtorow.

Na knižnu premjeru protyki prošeše Ludowe nakładnistwo Domowina zhromadnje z Bukečanskej bjesadu a wosadu 27. winowca do wosadneho domu. Někak 20 zajimcow móžeše jednaćelka LND Marka Maćijowa witać. Wona zwurazni swoje

wjesele, zo so premjera w tej wsy wotměwa, kotrejž so protyka wosebje wěnuje. Lektorce Katrin Čornacek a redaktorej Pětrej Šołyce wupraji wona džak za poradženu publikaciju. Redaktor wuzběhny pomoc Bukečanow při zestajenju protyki. Z čitanjom wujimkow z nastawkow wo Bukečanskej wosadze, wjesnym muzeju, Čornoboze a Grojlichec džědu wabješe so mjez připo-

slucharjami za zaběru z nowej protyku. Wosebje naspomnić so ma, zo šulerjej Miriam Gudźic a Florian Tschipke kóždy ze swogeho nastawka w dosć dobrej a derje zrozumliwej serbsčinje čitašaj.

Po zakónčenju zarjadowanja skićeše knižne blido LND wopytowarjam móžnosć k nakupej nowostkow, mjez nimi wězo knižneje protyki 2017.

Arnd Zoba

Redaktor Pětr Šoła, šulerjej Miriam Gudźic a Florian Tschipke kaž tež wosadny farar Thomas Haenchen (wotlěwa) předstajichu Serbsku protyku 2017.

Foto: A. Zoba

Rozprawa Serbskeho ewangelskeho towarstwa na lěto 2016

Přednjesena na sobustawskej zhromadźiznje reformaciski džen na Čornoboze

Serbske ewangelske towarstwo ma tučasnje 43 člonow. Předsydstwu přislušeja Lubina Exlerowa, dr. Günter Holder, Mato Krygař, Serbski superintendent Jan Malink, Měrcin Wirth, Günter Wjenk a Arnd Zoba. Smy třo, kotřiž hižo wot załoženja towarstwa w předsydstwje sobu skutkujemy: knjeni Exlerowa jako pokładnica, knjez Malink (w přerich lětach jako woleny člon, pozdžišo přez swoje zastojnstwo Serbskeho superintendenta) a knjez Wirth jako předsyda. Džensa chcemy wólby do noweho předsydstwa přewjesć. Po wustawkach wuzwola člonoj předsydstwa jedneho ze swojeho kruha za předsydu. Po tym zo sym nětk na 22 lět tute zastojnstwo wukonja, bych so wjeselił, by-li so za tutón hamt druha žona abo druhu muž namakał.

Jako předsydstwo smy so lětsa w měrcu a w septembru w towarstwowej stwě w Serbskim domje w Budyšinje zešli. Na měrcowskim wuradźowanju bě mjez nami předsyda Domowiny, knjez Dawid Statnik. Wón chcyše předsydstwo zeznać a zajimowaše so za prócowanja našeho towarstwa mjez ewangelskimi Serbami. Tež hdyž njeje SET sobustaw třěšneho zwjazka Domowina, tak so tola mjez sobu respektujemy.

Džěło w minjenym lěće

Loni 28. nowembra wobdžěli so předsyda na zhromadźiznje Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cerkwi w Choćebuzu. Předsyda delnjoserbskeho towarstwa je knjez dr. Hartmut Leipner, z kotrymž sej husto informacije wuměnjamy.

Prěnje wosadne zarjadowanje po lońšej sobustawskej zhromadźiznje běše **adwentnička**, kotruž swjećachmy loni druhého adwenta na wosadnej žurli Michałskeje fary w Budyšinje. Knjeni Trudla Malinkowa běše loni dóstała wuznamjenjeje wot historiskeho instituta Concordia w St. Louis, Missouri, USA, za swoju knihu wo Janu Kilianu. Wo tutej jězbje a swójich tamnišich dožiwnjach wona nam přednošowaše.

W měrcu tuteho lěta wotmě so **džěłarňička serbskich Bjesadow** w Bukecach. Daniel Zoba předstaji serbsku kompjuterowu hru „Krabat“, štož wjele zajimcow, wosebje tež džěci, přiwabi. Paralelnje přewjedže Měrana Cušcyna konwersaciju, tehorunja na temu Krabat. Na kóncu džěłarňički předstaji NSLDž hru „Čmjeła Hana namaka přečela“. Serbske Bjesady skutkaja nětk hižo někotre lěta w Bukecach, Hódžiju a Rakecach. Někotři ze sobuskutkowacych tutech Bjesadow su džensa mjez nami. Džakujemy so jim wutrobnje za jich angažement wo budjenje serbskeje rěče a serbskich tradicijow w jich wosadach.

Serbski ewangelski cyrkwinski džen wotmě so lětsa w meji w Slepom. Sobotu

słyšachmy přednošk Juliany Kaulfürstoweje wo Slepjanskej narěči. Na njedźelnšej Božej službje předowaše superintendent Jan Malink. Popołdnu zhromadźichmy so na wobjed a bjesadu w kulturnym centrumje. K zakónčenju cyrkwinskeho dnja słyšachmy koncert za pišće a husle. Džakować chcemy so za wšu prócu a džěłowosadnej fararce Jadwidze Malinkowej.

Sobotu, 20. awgusta, je Krygarjec swójba na **pućowanje a dworowy swjedžen** do Wuježka přeprošyła. Pućowachmy přez Hromadnik na Čornobóh a dale do Wuježka. Po nutrnosti přizamkny so swjedžen na Pawlikec dworje, na kotrymž zaspěwa skupina Podka z Drježdžan. Běše to rjany a poradženy swjedžen.

17. septembra dojedže sej skupina 17 Serbow ze **Serbskim busom** do Českeje a wopyta wšelake Bože domy husitskeje cyrkweje. Tež tutón wulět běše zaso jara zajimawy.

Samsny džen spěwaše chór Budyšin twórbu Sebastiana Elikowski-Winklera „**Liturgia Trinitatis**“ w Pětrowskej cyrkwi w Budyšinje. Njebě drje to zarjadowanje našeho towarstwa, ale na nim zaklinča dalši raz kompozicija, kotruž běchmy sobu iniciěrowali a kotraž měješe swoju prapremjeru na cyrkwiskim dnu w Bukecach.

Na přerich **kónc tydženja** w oktobru je fararka Malinkowa młode swójby do Mužakowa přeprošyła. Někak 20 džěci a jich starši so wobdžělichu a dožiwichu zajimawe zhromadne dny.

We wobtuku publikaciskich předewzaćow móže so rozprawjeć, zo je časopis **Pomhaj Bóh** prawidlownje w Ludowym nakładnistwje Domowina wuchadzał. Lětsa spominachmy na 125lětny jubilej časopisa, wo čimž so w měrcowskim wudaću rozprawješe. Z dopisow čitarjow běše wulke připóznace za časopis spóznać. Džakujemy so redaktorce Trudli Malinkowej a lektorce dr. Irenje Šerakowej za jeju swěrne džěło. Wjeselimo so, zo je so dr. Šerakowa wuznamjenila z Mytom Zejlera. Po smjerći Katy Malinkoweje bě wona lektorstwo Pomhaj Bóh přewzała a nětko hižo na 17 lět tute džěło swěrnje a swědomiče wukonja. Za to smy jej džakowni a wjeselimo so, zo je so jeje skutkowanje zjawnje počesćilo.

Dale chcu skedźbnić na **Ochranowske hesła**, kotrež su za lěto 2017 w Ludowym nakładnistwje Domowina wušli. Knjez Hinc Šořta z Lauterbacha je manuskript zaso za čišć přihotował.

Tuchwilu džěłamy na nowym nakładze **informaciskeho łopjena** wo ewangelskich Serbach. Kaž wšitke dotalne wudaća budže tež tute zaso zhromadne łopjeno našeho a delnjofužiskeho towarstwa.

Přehlad wo financach

Lětsa smy hač dotal dóstałi dary we wysokosći 646 eurow a sobustawske přinoški we wysokosći 516 eurow. Dalše dochody su: přinoški wobdžělnikow na serbskim kóncu tydženja 550 eurow, přinoški wobdžělnikow na wulěće z busom 560 eurow, přiražka Załožby za serbski lud we wysokosći 1 100 eurow za informaciske łopjeno a 469 eurow přez předań CD Jana Kiliána. Cyłkownje mamy tak dochody we wysokosći 3 841 eurow.

Wudawki mamy hač dotal we wysokosći 3 420 eurow. Su to wudawki za cyrkwinski džen w Slepom 270 eurow (dalše wudawki su so financowali z kolekty a wot Slepjanskeje wosady), za dworowy swjedžen we Wuježku 300 eurow, za džěłarňičku w Bukecach 350 eurow, za wudawanje Ochranowskich hesłow 200 eurow, za wulět ze Serbskim busom 665 eurow, za kónc tydženja w Mužakowje něhdže 1 500 eurow (tu hišće njepředleži wotličenje) a dalše drobne wudawki we wysokosći 135 eurow.

Za Pomhaj Bóh smy dary we wysokosći 744 eurow dóstałi a abonentske pjenjezy we wysokosći 1 237 eurow. Załožba za serbski lud podpěruje wudawanje z 20 870 eurami a Sakska krajna cyrkej ze 4 150 eurami. Z tym je wudawanje časopisa tež lětsa zaso zaručene.

Džakujemy so wšitkim daricielam, kotřiž džěło našeho towarstwa a wudawanje časopisa Pomhaj Bóh podpěruja.

Cyłkowne financielne zamóženje Serbskeho ewangelskeho towarstwa wučinješe na spočatku tuteho lěta 16 336 eurow.

Wublad na lěto 2017

Přichodne lěto wopomina so 500lětny jubilej reformacije w Němskej. To běše nam z přičinu, Serbski cyrkwinski džen zaso zhromadnje ze Serbami Delnjeje Łužicy přihotować. Tak přeprašujemy na 1. a 2. julij do Tšupca. Z Hornjeje Łužicy chcemy organizować bus, kiž do Tšupca pojedže.

Džěłarňička serbskich Bjesadow budže 4. měrcu 2017 w Rakecach. Dworowy swjedžen we Wuježku planuje so za 12. awgust. Wudawanje časopisa Pomhaj Bóh kaž tež Ochranowskich hesłow budžemy zaso wobstarać. Klětu na reformaciskim dnu chcemy zaso sobustawsku zhromadźiznu přewjesć. Jeli ma něchtó namjet za městnosć schadźowanja, njech nam to prašu zdžěli.

Na kóncu swojeje rozprawy chcu so wšitkim člonam towarstwa a wšem dalším džakować, kotřiž so wo serbske ewangelske wosadne žiwjenje prócuja a je podpěruja. Nadžijamy so na dalše dobre zhromadne džěło.

Měrcin Wirth

Serbske ewangelske towarstwo ma noweho předsydu

Ze sobustawskeje zhromadźizny SET reformaciski dzeń na Čornoboze

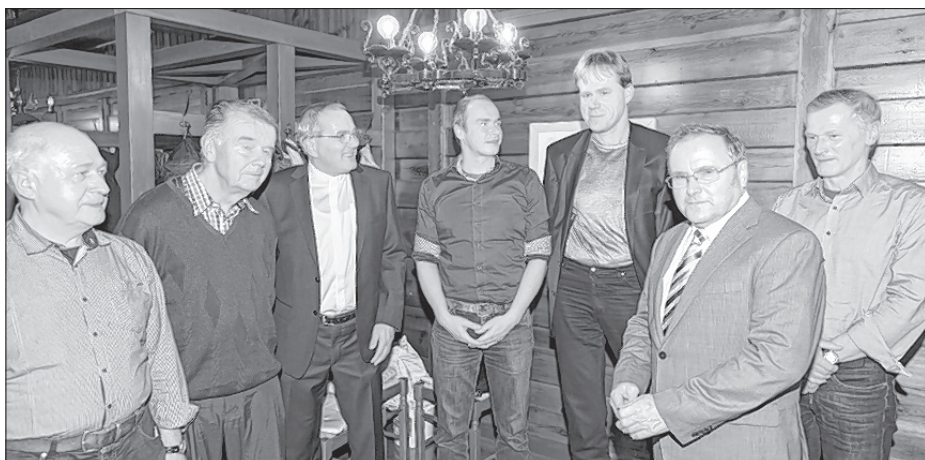
Při najrjeńšim nazymskim wjedrje hromadźachu so reformaciski dzeń popołdnu mjez mnohimi wulětnikarjami ewangelscy Serbja w dworje hosćenca na Čornoboze. Hórska korčma bě so po lětach zawrjenja a wobnowjenja hakle lětsa znowa wote-wrila. Sem bě předsydstwo sobustawow Serbskeho ewangelskeho towarstwa přeprošyło na swoju lětnu sobustawsku zhromadźiznu, kotraž bě lětsa zdobom wólbna zhromadźizna.

W towarstwowej stwě móžeše Serbski superintendent Jan Malink 26 sobustawow a 13 hosći witać. Zeńdženje zahaji so tradicionelnje ze zhromadnje zanjesenym Lutherowym kěrlušom „Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam“. W nutrnosći pokaza J. Malink na reformaciske lěto, kotraž so tutón dzeń zahaji a z kotrymž so po wšej Němskej a přez jeje mjezy wopomina 500lětny jubilej Lutheroweje reformacije. Předar wuzběhny, zo budže so křesćanstwo we wulkich wužadanjach našeho časa hromadže namakać dyrbjeć. Přichod křesćanstwa njeleži w konfesiji, ale w jednotnej cyrkwi, zhromadženej wokoło křiža Chrystusa jako srjedžišća křesćanskeje wěry.

Hosćencarjo běchu bohatu kermušnu swačinu přihotowali. Tak so wšitkim přítomnym serbska bjesada při kofeju a přikusku w přijomnej a z kaminom derje wutepjenej stwě spodobaše.

Přizamkny so rozprawa předsydy SET Měrcina Wirtha (hlej strona 8), kotryž móžeše zdobom nowu člónku, knjeni Marku Maćijowu z Budyšina, do towarstwa witać. Za rewizorow zdžěli Handrij Sembdner po zwučenym krótkim wašnju, zo stej towarstwowe knihowanje a zličbowanje bjez poroka.

Rozprawomaj scěhowachu wólbny do předsydstwa, kotraž nawjedowaše sup. Malink a kotraž so po přihosowanju sobustawow zjawnje přewjedzechu. Wšitcy dotalni sobustawojo předsydstwa běchu k dalšej kandidaturje zwólniwi. Schorjenja

Nowe předsydstwo SET, wotlěwa: Günter Wjenk z Drěwcow, Arnd Zoba z Bukec, Serbski superintendent Jan Malink z Budyšina, Stefan Cuška z Budyšina, Mato Krygar z Wuježka, Měrcin Wirth z Budyšina a dr. Günter Holder z Rakec
Foće: J. Maćij

dla Lubina Exlerowa, kotraž bě wot založenja towarstwa 1994 sem z člónku předsydstwa a spuščomnej pokladnicu, w minjenych lětach hižo prawidlownje sobu skutkować njemóžeše. Tuž wuzwoli so na jeje městno Stefan Cuška z Budyšina do předsydstwa. Tak ma towarstwo nětko ryzny muske předsydstwo, kotremuž přislušeja Stefan Cuška, dr. Günter Holder, Mato Krygar, Serbski superintendent Jan Malink, Měrcin Wirth, Günter Wjenk a Arnd Zoba. Za noweho předsydu wuzwolichu člónojo předsydstwa Mata Krygarja z Wuježka. Dotalnemu předsydzje Měrcinej Wirthej, kotryž bě towarstwo wot založenja 1994 sem 22 lět dołho wustojnje nawjedował, zanjesechu přítomni trójnu „Sławu“. W mjenje sobustawow džakowaše so sup. Malink M. Wirthej za jeho spomóžne skutkowanje a wupřa M. Krygarjeje Bože žohnowanje do zamołwiteho zastojnstwa.

W diskusiji pokaza Jan Malink na serbske zarjadowanja, kiž so we wobłuku reformaciskeho lěta přewjeddu, kaž wudaće knihi, wuhotowanje wustajeńcy a zhromadny cyrkwinski dzeń Hornich a Delnich Ser-

bow. Fararka Jadwiga Malinkowa rozpraweše wo skupinje serbskich skawtow, kotruž su njedawno w Slepom založili. Skupinje přisluša jednaće džěci w zakladnošulskej starobje. Kóždej dvě njedželi so pod nawodom Malinkec mandželskeju a Marje Pěčekce zetkawaja a při tym jenož serbsce mjez sobu rěča. Předsyda Spěchowarskeho towaristwa za serbsku rěč w cerkwi dr. Hartmut Leipner, kotryž bě hromadže z dr. Christianu Piniekowej z delnjoserbskich kemšow w Drjejcach na Čornobóh přijěł, džakowaše so za dobre počahi k hornjoserbskim bratram a sotram, přeprošy noweho předsydu na hłownu zhromadźiznu towarstwa kónc měsaca do Choćeбуza a dari Měrcinej Wirthej lětsa wudaty młodžinski spěwnik „Tyca“. Dr. Piniekowa pokaza na historiski podawk wobdželenja bamža samsny dzeń na zahajenje reformaciskeho lěta w šwedskim Lundže a namołwješe tež w Serbach do ekumeny. Arnd Zoba namjetowaše přewjesć dwurěčne ekumeniske kemše na Čornoboze a Manfred Laduš pokaza na wuznam hory jako tradicionelne zetkanišćo Serbow.

K zakončenju zhromadźizny přednošowaše Trudla Malinkowa skladnostnje lětušeho jubilejneho lěta 200. narodnin Jana Arnošta Smolerja wo serbskim wóčincu a jeho swójbje. Smoler bě z budžerjom narodneje mysle a je njehladajo njelochkich wosudow w swojej swójbje – kaž zažna smjerć mandželskeje a šěsć wot džewjeć džěci – woporliwje za Serbow skutkował. Jeho prawnu, lékař dr. Jan Cyž w Rakecach, bě ze sobuzaložerjom a hač do swojeje smjerće ze sobustawom Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

Džakowni za wokřewjace popołdne w serbskej zhromadnosći so wšitcy při čmičkanju na dompuć nastajichu.

Trudla Malinkowa

Zhromadźizna SET w towarstwowej stwě hórskeho hosćenca na Čornoboze

300lětny jubilej Wujězdžanskeje cyrkwy

W léce 1716 bě so Delnjowujězdžanska cyrkej w baroknym stilu znowa wuhotowata. Nasta dostojna rumnosć, kotraž wšitke wójske časy njewobškodžena přetra. Jubilej swojeje cyrkwy woswjeći wosada z wjacorymi zarjadowanjami. Pjatk, 4. nowembra, předstaji Budyske džiwadlo w hoscěncu „Tři lipy“ hru „Gregor nawróci so dom“, kotraž zaběra so z Gregorom Mätigom, kiž bě w 16. lětstotku wažna wosobina za Budyšin a cyłu Hornju Łužicu. Sobotu zhromadzi so wosada na wjesnej žurli. Po swačinje spěwaše Łazowski muski chór pod nawodom Wojerowskeho kantora Leue. Přizamkny so přednošk fararja n. w. Ness wo stawiznach Wujězdžanskeje wosady.

Njedzelu stejachu swjedźenske kemše na programje, kotraž wobrubichu dujerjo z Mahego Wjelkowa. Wosadze Wujězd a Mały Wjelkow stej přez wosobu z 18. lětstotka ze sobu zwjazanej: Friedrich Caspar von Gersdorf založi jako wobseđer Wujězda tamniše wustawy za wukublanje serbskich młodostnych a studentow. Zdobom bě přez Mateja Dołheho zmóžnił založenje bratrowskeje kolonije w Małym Wjelkowje. Kemše nawjedowaše wosadny farar Gnüchtel. Wosadu postrowištaj farar Wust, kiž bě hač do 1981 w Delnim Wujězdze skutkował, a Serbski superintendent Malink, kotryž pokaza na wuznamne serbske stawizny wsy, kotraž zwisuja z pedagogiskimi wustawami a wosobu von Gersdorfa. Tež hdyž so serbsčina lédma hišće naložuje, tak móže wosada tola džakowna za swoje bohate stawizny być. Po kemšach bě skladnosć, sej wustajeńcu wo fararju Schmutzu wobhladać, kotryž bě hornjoserbsku gramatiku napsał. Mandželska fararja Gnüchtela bě za swjedžen napsała kanon na słowa 103. psalma: Chwal Knjeza, moja duša. *jm*

Smolerjowa dróha

Wot léta 1990 maja we Wojerecach w bydleskej štwórci VII dróhu z mjenom „Jan-Arnošt-Smoler-Straße“. Składnostnje lětušich 200. narodnin serbskeho wótčince připrawichu w juniju nadróžnu tafłu z dwurěčnym pomjenowanjom. Přidatnje přičinichu na njej tafličku z informacijemi wo Smolerju, kotraž ma jenož serbski napis. Foto: A. Kirschke

Cyrkej w Poršicach 200 lět

Za čas bitwy pola Budyšina wotpali so w meji 1813 Poršiska cyrkej a z njej nimala cyła wjes. Cyrkej bě drje zawěšćena, tola wupaćenje pjenjiz a z tym nowonawtwar cyrkwy so dlješe. 1816 bě skónčnje tak daloko, zo móžeše so wona znowa do služby wzać. Na tutón jubilej spominaše so na swjedźenskich kemšach 6. nowembra, na kotrychž předowaše wosadny farar Michael Ramsch.

Popołdnu wuhotowachu młodzi dujerjo z wosady koncert w cyrkwi. Mjez jednotlivymi kruhami předstaji Serbski superintendent Jan Malink wšelake podeńdženja z Poršiskeje wosady. Nadrobnišo předstaji w džělu „fararjo“ Hrjehorja Martinija, kotryž bě w léce 1627 jako druhu najstaršu hornjoserbsku knihu sydom pokutnych psalmow čišćeć dał. We wotrězku „pietizm“ džěše wo skutkowanje Krakečanske-

ho towarstwa bratrowskeje wosady a wo podpěru Poršiskich wosadnych za Kotečansku peticiju z léta 1845. Třeći džěl wěnowaše so wučerjam, wosebje wučerjej Hančce, kotryž bě jako hłowny wudawar čitanki „Kwětki“ dopomnjenki wosadnych na napoleonske wójny zezběrał.

Po koncerce přizamkny so zetkanje we farskej bróžni. Při tym so hišće dale wo stawiznach wosady diskutowaše. Wučer Hančka bě naspomnił, zo běchu Poršičenjo po wotpalenju wsy najprjedy bróžnje nawtwarili, w kotrychž sej stwu za bydlenje zarjadowachu. Wo tym swědči hišće jedna bróžeň, tak wón pisaše, w kotrejž je bydlenke wokno widžeć. Swójba Krujacec spózna w tutym wopisanju swoju bróžeň, kotraž wšak je mjez tym chětro dodžeržana. Tak so rjany wječor w dobrej zhromadnosći skónči. *jm*

Pólscy hosćo w Slepom

Štwórtk, 3. nowembra, zetkach so zastupjerjo ewangelskeje cyrkwy Wróclawskeje diecezy ze zastupjerjemi Ewangelskeje cyrkwy Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica. Mjez nimi běštaj tež biskop Waldemar Pytel z Wróclawja (šesty wotlěwa) a generalny superintendent Martin Herche ze Zhorjelca (štwórtý wotprawa). Hosćo informowachu so mjez druhim wo situaciji Serbow we Łužicy. Wosadna fararka Jadwiga Malinkowa (naprawo) swjećeše z hosćimi trojorěčnu serbsko-pólsko-němsku nutrnosć. Foto: E. Schulze

300 lětny jubilej Sorabije w Lipsku

Składnostnje 300lětneho jubileja Lipšćanskeho Serbskeho přédarskeho towarstwa wotměje so sobotu, 10. decembra, swjedźenske zarjadowanje w Lipsku. Scěhowacy program je předwidžany:

10.30 hodž. serbsko-němske ekumeniske kemše w Mikławšowej cyrkwi, Nikolaikirchhof – za wšitkich zajimcow swjeća zhromadnje Serbski superintendent Jan Malink z Budyšina, farar Gabriš Nawka z Kulowa a prof. dr. Peter Zimmerling z Lipska, spěwa projektny chór

12.15 hodž. swjatočnosć na žurli „Ring-Café“, Roßplatz 8 – ze zastupnym lisćikom

- wobjed
- stawizniske přednoški:

student: Sorabija w přěnych lětach;
dr. Franc Šěn: Sorabija a serbska romantika;

prof. dr. Gerhard Graf: Die beibehaltene sorbische Tradition in der Sorabia seit 1919;
prof. dr. Edward Wornar: Die Sorabia und der Beginn der Sorabistik in Leipzig;
dr. Fabian Kaulfürst: So(cial)rabija. Wuznam rapakow za zjawne serbske žiwjenje na proze 21. lětstotka

- swačina
- kulturny program

18.00 hodž. wječor

19.15 hodž. reje z kapałomaj Con-takt (hornjoserbska kapała) a Roy de Roy (korutansko-słowjenska kapała z Wiena)

23.00 hodž. DJ (z Korutanskeje)

02.00 hodž. kónec

Wšitcy zajimcy su wutrobnje přeprašeni.

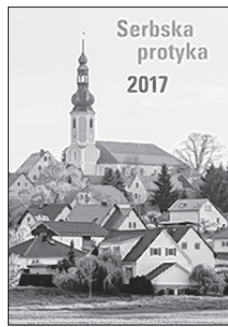
Sorabija Lipsk z. t.
Franciska Grajcarek, předsydka

Wone tu zaso su

Nětk mam je zas před sobu ležo, te tři knižne protyki, kotrež běch w Smolerjec kniharni kupiř – hornjoserbsku a delnjoserbsku a tež tu kusk serbsku něm-skorěčnu, kiž bu w mojeje blisko-sći čišćana a wjazana.

Serbska protyka 2017 je hłownje Bukecam wěnowana, kotrež pak bohužel lědma zna-ju. Wěm so jenož na jenički wo-pyt Bukec dopomnić, hdžež po wjele lětach na cyrkwinskim dnju lubeju serbskeju kolegow z dawneho časa zetkach. Za mnje pak běchu Bukeyc přeco z wěstym mjenom zwjazane, a štóž bě so hdy ze serbskim čišćanym słowom zaběrať, tón je tež Pawoła Grojlichu znať, tehdy módrokitlateho pismikista-gerja a pozdžišeho načolnika čišćernje na Drjewowych wikach w Budyšinje. Milan Grojlich wo swojim dźědže pisa (str. 58/59). Wo tym, kotry wuznam za njeho naša maća, ně, mólička serbska rěč za nawuknjenje druhich słowjanskich jazykow měješe a ma, rozprawja Goro Christoph Kimura z Japanskeje (str. 76/77)!

Z katolskich Serbow do dalo-keje Ameriki, do stata mormo-now, je wupućował Milan Pohoň. Nětk bydli hižo dawno w staće Utah a je so tež přizamknył Cyrkwi Jezow Chrysta, so potajkim z mormonom stať, tola jeho wutroba nadal serbsce bije (str. 80–83). W bywšej NDR słušeše Cyrkej Jezow

Chrysta swjatyh poslednich dnjow do tak mjenowanych měrowych cyrkwjow, kotrež statej a wšehomócněj stronje žanež-kuli wušparanja njenačinich. Započatk mormonskeho hibanja w USA pak běše poľny krawnych rozestajenjow byť. W Budyšinje sym jeničku mormonsku swójbu znať, kotraž měješe na Žitnej 5 wobchod, hdžež běch sej serbske a němske koľki zhoto-wiće dať: Moritz Weiser.

Zo mamy tu wosrjedź Europy tež druge narodne mjeńšiny, hdžež so rěč měša a hdžež so wo zachowanje čisteje maćeršćiny prócuja, wo tym pisa Sebastian Naumann z Lipska (str. 118–121). Wón je so z morawskej mjeńšinu w Pólskej za-běrať.

Tež jednaćelka našeho jeničkeho serbskeho nakładnistwa je so pjera jimať. Wona rozprawja wo tym, kak bě jako wyša šulerka z roznošowanjom nowin sej por fenkow zaslužila (str. 126–128). Přidaty wobraz Budyskeje pošty mje na to dopomina, zo běch tež ja před wjele lěťami ducy wot dwórnišća na Drjewowe wiki cyľe łón-co němskich nowin tam wote-wzať. Smy je potom w redakciji „wuhódnociľi“ a tón abo tamny artikiľ přewzali. Mi bě při tym předewšěm wo zajimawe nowostki ze wšeho swěta šľo.

Protyka so mi lubi, ale wšo a wšitko

rozjimać, to nochcu. Tola bjez njeho njeby po mojim mēnjenju čitanka dospołna była: Mikławš Krawc piše wo tym, kak běše wón posledni zwjazkowy kongres w Choćebuzu jako toľmačer dožiwiť a naspomni tež wo-jerski ritual, kiž bě so kusk nimokuliť (str. 149/150). Mi wšak njebě spožćene byľo, w rjadach NVA/NLA sľužić. Přeni kroć mje njesu chcyli, dokelž běch hišće woborneje winowatosće njehódnny, a druhi kroć so mi prosće nochcyše na te poľ lěta do Rostocka!

Nětk pak hišće słowćko k delnjoserbskej Pratyji, hdžež je mje hnydom wosud wučerja Hanza Hühnchena putať. Jeho wnućka wo nim pisa (str. 100–103). Tež přinošk rodzeneje Pólki Katarzyny Fideko-weje chcu rad pochwalić. Jeje wulki plus džě běše, zo je so hakle 1987 narodziťa, tak zo smědžeše hižo jako džěćo Nysu bjez kruće wobstražowaneje hranicy přeprěćeć a słowjanskich susodow zeznać (str. 113/114). Na Pratyji so mi wosebje spodo-ba, zo zhonimy na kóncu tež žiwjenske daty awtorow a awtorow.

Tež Oberlausitzer Hausbuch z nakładni-stwa Lusatia nochcyť parować. Znajmjeńša džesać ze serbskim pjerom něm-sce spisa-nych přinoškow sym zwěsćiť. A Serb, kiž hižo eksaktnje pjećapjećdzesat lěť zwonka Łužicy bydli, zajimuje so přeco tež za wšo Łužiske, njech je serbske, njech je něm-ske. Ale zwědawcy čitar njeměť hnydom kaž ja z Manfreda Ladušowym „Łužiskim pitawa-lom“ (str. 54/55) započec, ale radšo z jeho nastawkom wo přěnych ewangelskich pře-darjach (str. 158–160) a so ponečim tam-nej krawnej stawiznje z Kulowa bližić.

Nó, mojedla činće, kaž chceće!

Hinc Šolta

Njezabudźće na abonement!

Prosmy našich čitarjow, zo njebychu za-byli abonement za Pomhaj Bóh zapłaćić. Pomhaj Bóh plaći na lěto 8,00 eurow.

Abonementski pjenjez hodži so přepoka-zać na konto

Serbskeho ewangelskeho towarstwa
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
při wokrjesnej nalutowarni Budyšin,
BIC: SOLADES1BAT.

Poskićamy tež móžnosć wotknihowanja. Za to trjebamy poľnomóć za wotkniho-wanje, kotruž byšće dyrbať/a pólstać na:

Serbske ewangelske towarstwo
Měrcin Wirth
Privatny puć/Privatweg 21
02625 Budyšin/Bautzen.

Wotknihowanja stanu so pod identifika-ciskim čisľom Serbskeho ewangelskeho to-warstwa: DE66PB100000407054

Poľnomóć za wotknihowanje (Einzugsermächtigung)

Z tym dam Serbskemu ewangelskemu towarstwu poľnomóć,

lětnje _____ eurow

za abonement časopisa Pomhaj Bóh wot mojeho konta wotknihować, doniž njezapřećiwju.

mjeno a adresa: _____

IBAN: _____

BIC: _____

mjeno banki: _____

datum a podpismo: _____

Powěšće

Džeń do smjertneje njedzela spominachu 19. nowembra Mišoraženjo na nowym pohrjebnišću na dželne wotbagrowanje swojeje wsy, kiž so před 50 lětami započea. Při pomniku, hdžež su pochowane smjertne powostanki ze stareho pohrjebnišća přeměstnjenych wjesnjanow, kładžechu kwětki zastupjerjeje gmejnskeje rady a wosadna fararka Jadwiga Malinkowa. Slepjanscy dujerjo swjatočnosť wobrubichu. Foto: M. Arlt

Komorow. W młodžinskim klubje při wjesnym sportnišću přednošowaše dr. Lubina Malinkowa sobotu popołdnu, 29. oktobra, wo wuznamje a wusutkach Ochranowskeho hibanja na serbski lud. Na zarjadowanje bě přeprósyla Domowinska skupina Komorow-Trupin-Rakecy, župa „Jan Arnošt Smoler“ Budyšin je spěchowaše. Něhdže 25 wopytowarjow přednošk w němskej rěči, kotryž bě z wobrazami wobohaceny, ze zajimom scěhowaše. Mjez nimi bě tež Rakečanski wjesnjanosta Swen Nowotny z mandželskej, kotrajž w Komorowje bydliťaj.

Wjerbno. Derje wopytany bě Błotowski cyrkwinski džeń, kotryž wotmě so njedzela, 30. oktobra, we Wjerbjanskej cyrkwi. Wjac hač 300 kemšerjow so na nim wobdželi, mjez nimi štyri žony w serbskej drasće. Błotowski cyrkwinski džeń je zhromadne zarjadowanje wosadow Brjazyna, Bórkowy, Dešno, Gołbin, Gołkojce, Kšišow, Popojce, Prjawoz, Wjerbno a Žyłow.

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiśc: Lessingowa čišćernja, Kamjenc

Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiřažki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Lětny abonement plaći 8 eurow.

Wón wotměwa so kóždy druhe lěto w hinašej cyrkwi. Serbska rěč bě na kemšach bohužel jenož přez to zapřijata, zo mějachu někotre kěrłuše serbske štučki.

Drjeje. Reformaciski džeń zhromadzi so 40 kemšerjow k delnjoserbskej Božej službje z Božim wotkazanjom w Drjeječanskej cyrkwi. Předowanje měješe za serbske džěto w Delnjeje Łužicy zamołwity farar Ingolf Kšenka z Janšojc. Paralelnje wotměchu so serbske džěćace kemše, na kotrychž so dvě džěsci wobdželištej.

Bukecy. Na wosadnym popołdnu, 12. nowembra, přednošowaše Arnd Zoba wo swojim pućowanju do krajiny Wachau nad Dunajom. Do tuteje kónčiny, w kotrejž leži tež sławny klóšter Melk, bě sej lětsa z mandželskej wulećať. Wo tamnišej krajiny a jeje stawiznach rozprawaše referent z mnohimi informacijemi a rjanyimi wobrazami.

Horni Wujězd. Kaž kóždy lěto wotmě so na pokutnym dnju, 16. nowembra, němsko-serbska ekumeniska nutrnosť w Tuchorskim lěsu. Wjac hač 30 wěriwych zeńdze so k zhromadnej modlitwy wo měř při něhdyšich bunkrach, w kotrychž so w NDRskim času sowjetske raketny chowachu. Nutrnosť wuhotowaštaj fararjeje Andreas Blumenstein z Budyšina a Měrcin Deleńk z Chrósćic. Dujerjo ju hudźbnje wobrubichu.

Dary

W oktobru je so dariło za Serbske ewangelske towarstwo 100 eurow, 50 eurow a 20 eurow kaž tež za Pomhaj Bóh 100 eurow a dwójce 12 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 200 lětami, 15. decembra 1816, narodži so wučer a kantor **Jan Mrózak** we Wysokej pola Rakec. Po wopyće ludoweje šule kubtaše so na wučerskim seminaru w Bolesławje. Jako wučer skutkowaše lěto w Stróži, wot 1837 w Narču a wot jutrow 1844 we Wulkich Zdžarach. Při zamkny so serbskemu narodnemu wozrozenju tehdyšeho časa, wučěše džěći w šuli nowe serbske spěwy, kiž Handrij Zejler w bliskim Łazu pisaše, a přistupi 1862 Maćicy Serbskej. Ze šulskim radźičelom Stolzenburgom w Lěhnicy wo tym wuradźowaše, kak móhla so z pomocu maćernej rěče zdžělanosć serbskeho luda pozběhnyć. 1863 spisa šulsku knižku k nawuknjenju serbskich pismikow a serbskeho čitanja. Nazymu 1883 poda so na wuměnk a přesydl so do Wojerec. Sobu na zakładze jeho prócowanjow založi so tam 1885 Serbske burske towarstwo, kotrež přenje lěta jako předsyda nawjedowaše. Jako staroby dla 1892 tute zastojnstwo zložil, pomjenowachu jeho za čestneho předsydu. Wón zemrě 8. nowembra 1895 we Wojerecach a bu tam z wulkej česću pochowany. Jeho synaj Herman Mrózak (1841–1902)

a Oswald Mrózak (1845–1934) staťaj so ze zaslužnymaj serbskimaj duchownymaj a narodnymaj prócowarjomaj. T.M.

Přeprósujemy

- 04.12. 2. njedzela adwenta**
14.00 kemše w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink), po tym adwentnička na farje
- 07.12. srjeda**
19.00 „Žiwy adwent“ z Bjesadu we farskej bróžni w Rakecach
- 15.12. štwórtk**
18.30 „Žiwy adwent“ ze serbskej adwentničku na farje w Bukecach
- 17.12. sobota**
17.00 adwentny koncert Serbskeho gymnazija w Michałskej cyrkwi
- 18.12. 4. njedzela adwenta**
09.30 kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (sup. Malink)
- 25.12. 1. džeń hód**
10.00 gódownica w Serbskej cerkwi w Chóšebuzu
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 26.12. 2. džeń hód**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink)
- 2017**
- 01.01. Nowe lěto**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 08.01. 1. njedzela po Třoch kralach**
14.30 ekumeniski nyšpor w cyrkwi Našeje lubeje knjenje w Budyšinje, při zamknje so hodownička Budyskeje katolskeje wosady na Benowej žurli